

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/161/2024
Identifikačné číslo spisu: 6122215390
Dátum vydania rozhodnutia: 19.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6122215390.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. P., narodeného I., B., zast. SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., Banská Bystrica, Horná 13, IČO: 52 826 791, proti žalovanej KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zast. RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o., Bratislava, Výsoká 2/B, IČO: 36 863 360, o zaplatenie 80.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 24Csp/31/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. júna 2024 sp. zn. 14CoCsp/1/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. septembra 2023 č. k. 24Csp/31/2022-91, žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 80.000 eur s príslušenstvom titulom poistného plnenia z poistných zmlúv, zamietol (výrok I.); žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

1.1. Vychádzajúc z ustanovení § 788 ods. 1, § 790 písm. b), § 796 ods. 1, § 797 ods. 1 a 2, § 816 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“) a na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na výplatu poistného plnenia vo výške 12.699,77 eur a 1.814,32 eur, ktorý ku dňu rozhodovania súdu zanikol splnením zo strany žalovanej a vo zvyšnej časti boli žalované peňažné nároky uplatnené nedôvodne. Na čiastočné plnenie zo strany žalovanej žalobca nereagoval žiadnym, ani čiastočným späťvzatím žaloby. Na základe uvedeného súdu nezostávalo iné, než žalobu ako celok zamietnuť, keďže ku dňu rozhodovania žalovaná žalobcovi žiadnu peňažnú sumu nedlhovala.

1.2. Okresný súd v odôvodnení poukázal, že medzi stranami sporu boli uzavreté dve poistné zmluvy, obidve so začiatkom poistenia dňa 27. augusta 2017, ktorých predmetom bolo investičné životné

poistenie. So zreteľom na obsah poistných zmlúv sa poisťiteľ zaviazal poskytnúť plnenie v dohodnutom rozsahu, ak nastane dohodnutá poistná udalosť. Povinnosťou poisťníka bolo platiť poistné, ktoré bolo v danom prípade dojednané ako jednorazové poistné, pričom žalobca ako poisťník uhradil jednorazové poistné u jednotlivých zmlúv, a to vo vzťahu k zmluve č. XXXXXXXXXXXX vo výške 70.000 eur a k zmluve č. XXXXXXXXXXXX vo výške 10.000 eur. Neoddeliteľnou súčasťou poistných zmlúv boli Všeobecné poistné podmienky pre jednorazové investičné životné poistenie č. 1203 (ďalej aj „VPP“), a taktiež INFOLIST o podkladovom aktíve. Keďže išlo o investičné životné poistenie, jeho podstatou bolo investovanie peňažných prostriedkov do podkladového aktíva inej spoločnosti, v tomto prípade spoločnosti Nova Green Finance, a. s., s tým, že dlhopis bol zabezpečený ručiteľským vyhlásením spoločnosti Arca Capital Slovakia, a. s. Koniec poistenia bol dojednaný u oboch zmlúv na deň 27. júla 2021.

1.3. Z predmetných listín vyplynulo, že žalobca bol u žalovanej poistený jednak pre prípad smrti, pre ktorý bolo dojednané poistné plnenie vo výške 110 % zo zaplateného poistného, alebo z aktuálnej hodnoty účtu poisťníka k dátumu vzniku poistnej udalosti, podľa toho, ktorá z týchto hodnôt by bola vyššia, avšak táto poistná udalosť ku dňu konca poistenia nenastala. V poistných zmluvách bolo dojednané aj poistné plnenie pre prípad dožitia poisteného, t. j. žalobcu s tým, že poistné plnenie malo predstavovať aktuálnu hodnotu účtu poisťníka ku dňu konca poistenia (dožitia sa dňa 27. júla 2021), maximálne však výšku 108,1 % zo zaplateného poistného, avšak len za predpokladu úplnej platobnej schopnosti emitenta, a to podľa toho, ktorá z hodnôt je nižšia. Závislosť vyplatenia a výšky poistnej sumy bola teda dohodnutá na trvaní platobnej schopnosti emitenta, čo vyplýva aj z čl. 6 VPP. V konaní bola preukázaná platobná neschopnosť emitenta a jeho ručiteľa, preto predmetný dlhopis nebol súčasťou kapitálového trhu a určenie hodnoty účtu poisťníka v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok nebolo realizovateľné. V čase, keď nastala dohodnutá poistná udalosť, a to preukázateľné dožitie žalobcu dohodnutého dňa 27. júla 2021, predmetný dlhopis nebol obchodovateľný z objektívnych dôvodov, teda nebolo možné určiť cenu dlhopisu na základe dopytu a ponuky.

1.4. Sporným medzi stranami bolo, akú hodnotu mal žalobca obdržať z titulu výplaty poistného plnenia pri dožití sa konca poistenia k dátumu 27. júla 2021. Žalobca žiadal vyplatiť celú sumu jednorazového poistného, ktoré uhradil na začiatku zmluvného vzťahu. Žalovaná sa v konaní bránila, že nie je možné určiť výšku poistného plnenia spôsobom dohodnutým v poistných zmluvách, t. j. vynásobením počtu podielových jednotiek žalobcu ich kurzom ku dňu 27. júla 2021, keďže tento kurz bol závislý od vývoja na kapitálových trhoch, pričom emitent dlhopisu Nova Green Finance, a. s., ako aj jeho ručiteľ Arca Capital Slovakia, a. s. sú platobne neschopní.

1.5. Poukazujúc na závery rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. mája 2023 sp. zn. 43CoCsp/11/2023 sa okresný súd za daných okolností stotožnil so spôsobom určenia hodnoty účtu poisťníka realizovaného žalovanou. Potvrdeniami bolo preukázané, že v priebehu rokov 2017 až 2020 bol žalovanej vyplatený každoročne výnos vo výške 5 % zo žalovanou nakúpeného množstva finančného nástroja (predmetného dlhopisu NGF EUR 2021 I), to znamená spolu vo výške 20 % investovanej sumy. Na základe toho žalovaná určila kurz, t. j. cenu podielovej jednotky jednotlivých poisťníkov, ktorí podobne ako žalobca investovali do tohto podkladového aktíva na základe uzavretých poistných zmlúv pre poistenie IŽP38 NOVA Šanca 2021, v sume 0,2 eur, teda 20 % investovanej sumy. Žalobca nepopieral počet podielových jednotiek, ktoré získal pri zaplatení poistného v zmysle predmetných poistných zmlúv.

1.6. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca mal nárok na vyplatenie poistného plnenia u jednotlivých poistných zmlúv vo výške 12.699,77 eur a 1.814,32 eur. Výplatenie uvedených súm žalovaná ponúkla žalobcovi už listami z 23. júna 2021, v ktorých zároveň dobrovoľne nad rámec uvedeného ponúkla žalobcovi vyplatiť sumy zodpovedajúce 15 % nominálnej hodnoty predmetného dlhopisu ku dňu jeho splatnosti, prislúchajúcej k podielovým jednotkám žalobcu u jednotlivých poistných zmlúv. U poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX to predstavovalo dobrovoľný doplatok 9.524,84 eur a u poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zase dobrovoľný doplatok 1.360,73 eur. Výplatu všetkých uvedených súm žalovaná však podmienila doručením vyplnených návratiek zo strany

žalobcu slúžiacich na identifikáciu prijímateľa, ktoré žalobca v priebehu konania dňa 29. mája 2023 žalovanej doručil. Na základe toho v zmysle predloženého výpisu z bankového účtu dňa 7. júna 2023 žalovaná vyplatila žalobcovi v súvislosti s poisťnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX celkovú sumu 24.020,74 eur a v súvislosti s poisťnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX vyplatila žalobcovi celkovú sumu 3.431,65 eur.

1.7. Okresný súd záverom uviedol, že nevyhovel návrhom žalobcu na doplnenie dokazovania, najmä predložením predmetného dlhopisu, nakoľko s poukazom na preukázanú platobnú neschopnosť emitenta a ručiteľa je v danom prípade irelevantná dohodnutá výnosnosť dlhopisu, keď v konaní nebolo sporné, že emitent v priebehu rokov 2017 až 2020 vyplatil celkovo len 20 % z výšky investovaných prostriedkov a z tohto údajov vychádzala žalovaná pri určení hodnoty účtu poisťníka.

1.8. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol pri aplikácii § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 11. júna 2024 č. k. 14CoCsp/1/2024-118, rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil (výrok I.); žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.1. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie a konania, ktoré mu predchádzalo, zohľadňujúc § 387 ods. 2 CSP, skonštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne ako vo výrokovej časti, tak aj v časti odôvodnenia. Zároveň v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Mal za to, že na základe vykonaného dokazovania zistil skutkový stav veci správne, dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP, pričom rozhodnutie náležite odôvodnil podľa § 220 ods. 2 CSP. Zdôraznil, že žalobca ako odvolateľ v podanom odvolaní neuviedol žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé vyvolať zmenu, či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, nežiadal ani doplniť dokazovanie za podmienok stanovených ustanovením § 384 ods. 2 a 3 o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré nemohli byť bez jeho viny prezentované v prvoinštančnom konaní.

2.2. Vo vzťahu k zásadným odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd poukázal na správnosť záverov okresného súdu o závislosti vyplatenia a výšky poisťnej sumy od stranami dohodnutého trvania platobnej schopnosti emitenta, čo vyplýva aj z článku 6 VPP. V konaní bola jednoznačne preukázaná platobná neschopnosť emitenta, aj ručiteľa, ktorí sú súčasťou jednej kapitálovej skupiny. A teda podľa článku 1 VPP č. 1203 hodnota kurzu ako jednej z veličín určenia hodnoty účtu poisťníka, sa mala odvíjať od vývoja na kapitálových trhoch. Z dôvodu, že v konaní nebola sporná platobná neschopnosť emitenta, ako aj jeho ručiteľa, nebola potom sporná okolnosť, že uvedené dlhopisy sa neobchodovali, neboli súčasťou kapitálového trhu a práve z týchto dôvodov určenie hodnoty účtu poisťníka v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok (a to s odkazom na kurz závislý na kapitálových trhoch) realizovateľné nebolo. Preto súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že v čase dožitia žalobcu, t. j. v čase, keď nastala dohodnutá poisťná udalosť, predmetný dlhopis obchodovateľný nebol z objektívnych dôvodov.

2.3. Podľa odvolacieho súdu okresný súd správne postupoval, keď sa stotožnil so spôsobom určenia hodnoty účtu poisťníka realizovaného žalovanou, keďže potvrdeniami bolo preukázané, že v priebehu rokov 2017 až 2020 žalovanej bol každoročne emitentom vyplatený výnos vo výške 5 % zo žalovanou nakúpeného množstva finančného nástroja (dlhopis NGF EUR 2021 I), t. j. spolu vo výške 20 % z investovanej sumy, na základe čoho žalovaná určila kurz, teda cenu podielovej jednotky jednotlivých poisťníkov, ktorí investovali na základe uzavretých poisťných zmlúv pre poistenie IŽP38 NOVA šanca 2021 v sume 0,2 eur, t. j. 20 % investovanej sumy. Zhodne so záverom súdu prvej inštancie preto uviedol, že takéto riešenie zvolené žalovanou, ktoré bolo akceptované aj súdom prvej inštancie na aspoň čiastočné vyplatenie uhradených súm z nominálnych hodnôt jej emitentom bolo správne a zároveň spravodlivo určené ako základ pre určenie a výplatu jednotlivých investorov vrátane žalobcu. Takýto

spôsob úhrady a určenia kurzu je možné považovať za naplnenie princípu spravodlivého a zároveň rovnakého zaobchádzania s investormi žalovanej a takýto postup berúc do úvahy konkrétne zistené skutkové okolnosti, a to nespornosť platobnej neschopnosti emitenta a absencia obchodovania dlhopisu na kapitálovom trhu, bol spôsobilý aspoň čiastočne uspokojiť pohľadávky investorov vrátane žalobcu pri investičnom životnom poistení, z ktorého vyplývalo aj riziko investície, na ktoré riziko však žalovaná žalobcu pri uzatváraní poisťných zmlúv náležite upozornila a žalovanou bol žalobca pred uzavretím poisťných zmlúv o tomto riziku riadne poučený.

2.4. Zdôraznil, že s prihliadnutím na zistený skutkový stav je záver súdu prvej inštancie o určení hodnoty účtu poisťníka so zreteľom na všetky okolnosti, najmä úhrady 20 % z nominálnej hodnoty dlhopisov, možné považovať za spravodlivé posúdenie nárokov žalobcu voči žalovanej, pričom je v predmetnej veci zrejmé, že žalovaná okrem tohto čiastočného vyporiadania uhradila žalobcovi aj iné finančné čiastky. V prípade, pokiaľ by súd prvej inštancie neakceptoval žalovanou vyčíslený spôsob určenia hodnoty účtu poisťníka, by skutkový stav viedol k záveru o nemožnosti určenia hodnoty účtu poisťníka podľa dohodnutých zmluvných podmienok, pretože by neboli naplnené zmluvné predpoklady určenia hodnoty účtu poisťníka ku dňu zániku poisťnej zmluvy.

2.5. K namietanému nevyhoveniu návrhom na doplnenie dokazovania súdom prvej inštancie odvolací súd podotkol, že okresný súd sa v bode 29. odôvodnenia svojho rozhodnutia vysporiadal, prečo ho považoval za nedôvodné. Zároveň zdôraznil, že je potrebné vziať do úvahy aj okolnosť, že žalovaná prihlásila do reštrukturalizačného konania ručiteľa emitenta svoju pohľadávku, pričom v prihláške musela vychádzať zo zostatku neuhradených súm zo strany emitenta, preto nie je dôvod pochybovať o žalovanou tvrdených sumách vyplatených emitentom v priebehu rokov 2017 až 2020, berúc do úvahy okolnosť, že výška výnosu dlhopisu je v tomto prípade irelevantná. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď neakceptoval návrh na doplnenie dokazovania predložením dlhopisu.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

3.1. K namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ v podstatnom tvrdil, že konajúce súdy náležite nezistili skutkový stav, keď nedoplnili žalobcom navrhované dokazovanie, v rámci ktorého by bola relevantným spôsobom preukázaná aktuálna hodnota účtu poisťníka a bol do konania predložený aj predmetný dlhopis.

3.2. Dovolateľ s poukazom na bod 9. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia uviedol, že v konaní namietal spôsob určenia hodnoty účtu poisťníka, najmä aktuálnu hodnotu kurzu dlhopisu, a že žalovaná do konania nepredložila dokument, ktorým by preukázala stav účtu ku dňu zániku poisťnej zmluvy, ani výpočet tohto stavu, ani dlhopis, potrebný na preukázanie výšky výnosu, o ktorom žalovaná tvrdila, že predstavoval 5 % nominálnej hodnoty dlhopisu, pričom táto výška je podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. e) zákona č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch povinnou náležitosťou dlhopisu. Nepreukázala ani skutočnosť, že na dlhopise bol takýto výnos skutočne stanovený. Z toho dôvodu žalobca spochybňoval závery súdov, vrátane právneho posúdenia otázky preukázania aktuálnej hodnoty účtu poisťníka a správnosti určenia jeho výšky.

3.3. Podľa žalobcu mala byť hodnota účtu poisťníka stanovená, resp. sa odvíjať od hodnoty dlhopisu na kapitálových trhoch a nie určená dohodou žalovanej s emitentom ako suma výnosu v hodnote 5 % nominálnej hodnoty dlhopisu, čo podľa jeho názoru nezohľadňovalo ustanovenia Všeobecných poisťných podmienok pre jednorazové investičné životné poistenie č. 1203 a zákona o dlhopisoch.

3.4. V tejto súvislosti tiež zdôraznil, že zo strany žalovanej došlo k porušeniu Všeobecných poisťných podmienok pre jednorazové investičné životné poistenie č. 1203, pretože hodnota účtu poisťníka nebola určená v súlade s týmito podmienkami. Kurz (aktuálna cena podielovej jednotky) nebol stanovený v závislosti od vývoja na kapitálových trhoch, ale vychádzal zo sumy, ktorú emitent splatil žalovanej, teda zo sumy predstavujúcej 20 % nominálnej hodnoty dlhopisu.

3.5. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu

spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil príslušnému súdu na ďalšie konanie a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu zdôraznila, že namietaný návrh na predloženie dlhopisu bol celkom neadekvátny a nadbytočný aj z dôvodu, že pre preukázanie žalobcom požadovaných skutočností bolo možné použiť verejne dostupné zdroje, z ktorých bolo zistiteľné, že na dlhopis sa skutočne vzťahoval dohodnutý ročný úrok 5 %, keďže predmetný dlhopis bol zaknihovaný dlhopis na doručiteľa, ktorý bol prijatý na obchodovanie na Burze cenných papierov v Bratislave, a. s. Preto nevykonanie konkrétneho dôkazu navrhovaného žalobcom bolo v kontexte posudzovaného prípadu opodstatnené a legitímne, a teda súd v žiadnom prípade nezasiahol do procesných práv žalobcu takým spôsobom, ktorý by odôvodnil záver, že by postupom nižších súdov došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

4.1. Navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie žalobcu zamietol ako nedôvodné a uložil žalobcovi povinnosť nahradiť jej trovy dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Najvyšší súd opakovane vyslovil názor, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/209/2015, 3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013). Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a

dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalobca namietal vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

14. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Pod pojmom nesprávny procesný postup je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon.

17. Dovolateľ v dovolaní (rovnako aj v odvolaní) tvrdil, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo v dôsledku pochybení súdov nižšej inštancie v procese dokazovania, keď nevykonali ním navrhnutý dôkaz, čím došlo k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu a následnému nesprávnemu právnenému posúdeniu danej veci.

18. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu (aj okresného súdu) a tvrdil, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo nevykonaním ním navrhnutého dôkazu - predloženie predmetného dlhopisu, z výnosu ktorého mal byť podľa žalobcu stanovený kurz podielovej jednotky určujúci hodnotu účtu poisťníka, dovolací súd poukazuje, že krajský súd (rovnako ako okresný

súd) v bode 9. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia výslovne uviedol: „(...) súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia bod 29. sa vysporiadal, prečo nepovažoval za dôvodné doplnenie dokazovania. V súdnej veci dohodnutá výnosnosť dlhopisov je irelevantná, keď v konaní sporné nebolo to, že emitent v priebehu rokov 2017 až 2020 vyplatil celkovo 20 % z nominálnej hodnoty dlhopisov a z tohto údaju pri určení hodnoty účtu poistníka vychádzal aj žalovaný. Vyplatená suma žalovaným v prospech žalobcu v konaní sporná nebola, keď žalovaný ju preukázal jednotlivými potvrdeniami a odvolací súd preto nemal dôvod pochybovať o ním uvedenej výške takto vyplatených súm. Je potrebné vziať do úvahy aj okolnosť, že žalovaný prihlásil do reštrukturalizačného konania ručiteľa emitenta svoju pohľadávku, pričom v prihláške musel vychádzať zo zostatku neuhradených súm zo strany emitenta, preto nie je dôvod pochybovať o žalovaným tvrdených sumách vyplatených emitentom v priebehu rokov 2017 až 2020, berúc do úvahy okolnosť, že výška výnosu dlhopisu je v tomto prípade irelevantná.“ Zároveň nemožno prehliadnúť, že odvolací súd, nadväzujúc na argumentáciu súdu prvej inštancie, jasne reagoval na dovolateľom namietané nesprávne určenie hodnoty kurzu účtu poistníka a súvisiace nesplnenie VPP, keď poukázal: „(...) s prihliadnutím na zistený skutkový stav (platobná neschopnosť emitenta a jeho ručiteľa, absencia obchodovania dlhopisu na kapitálových trhoch, preukázanie vyplatenia čiastočnej sumy emitentom v priebehu roku 2017 až 2020 vo výške 20 % nominálnej hodnoty dlhopisov) je záver súdu prvej inštancie o určení hodnoty účtu poistníka s prihliadnutím na všetky okolnosti, a to najmä úhrady 20 % z nominálnej hodnoty dlhopisov, zodpovedajúci skutkovým zisteniam a je ho možné zároveň považovať za spravodlivé posúdenie nárokov žalobcu voči žalovanému. (...) závislosť vyplatenia a výšky poistnej sumy bola stranami sporu dohodnutá na trvaní platobnej schopnosti emitenta, čo vyplýva aj z článku 6 VPP. (...) nebola sporná otázka platobnej neschopnosti emitenta, pričom podľa článku 1 VPP č. 1203 hodnota kurzu ako jednej z veličín určenia hodnoty účtu poistníka, sa mala odvíjať od vývoja na kapitálových trhoch. Z dôvodu, že v konaní nebola sporná platobná neschopnosť emitenta, ako aj jeho ručiteľa, nebola potom sporná okolnosť, že uvedené dlhopisy sa neobchodovali, neboli súčasťou kapitálového trhu, a práve z týchto dôvodov určenie hodnoty účtu poistníka v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok (a to s odkazom na kurz závislý na kapitálových trhoch) realizovateľné nebolo.“ (bližšie pozri bod 9. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Z uvedeného možno vyvodíť, že súdy považovali predloženie dlhopisu za nepodstatné pre rozhodnutie v danom prípade, keďže potvrdenia o vyplatených čiastkach (20 % z nominálnej hodnoty) poskytovali dostatočný a overiteľný základ na určenie hodnoty účtu poistníka, umožňovali spravodlivé posúdenie nárokov žalobcu a zároveň zohľadňovali skutočný stav platobnej neschopnosti emitenta a absenciu obchodovania dlhopisu na kapitálovom trhu, pričom odvolací súd jednoznačne vysvetlil, že s ohľadom na zistený skutkový stav nebolo potrebné vykonávať dôkaz predložením dlhopisu, keďže existujúce potvrdenia o čiastočne vyplatených sumách emitentom poskytovali spoľahlivý podklad na objektívne a spravodlivé určenie hodnoty účtu poistníka.

18.1. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že postup nižších súdov, ktorým nepristúpia k vykonaniu stranou navrhnutého dôkazu, môže predstavovať porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie len v prípade, ak je predmetný dôkaz spôsobilý prispieť k objasneniu rozhodujúcich skutkových okolností, pričom tieto nemožno na základe už vykonaných dôkazov považovať za spoľahlivo preukázané (k tomu pozri sp. zn. II. ÚS 168/2019). Obsah spisu však nedáva podklad pre záver o existencii takéhoto nedostatku, preto dovolacia námietka je v tomto smere neopodstatnená.

19. Najvyšší súd tiež pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom sporovom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky nimi navrhované dôkazy. Súdy nižšej inštancie neboli povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie stranám (§ 185 ods. 1 CSP). Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné) alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999). Procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež pokiaľ im nevyhovie, vo

svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil, čo odvolací súd (aj súd prvej inštancie) dodržal.

20. Napokon dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolanie na takých argumentoch s výnimkou opomenutého dôkazu nestálo a dovolací súd ex officio (z úradnej povinnosti) dané vady sám nevyhľadáva.

20.1. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil, dostatočne odôvodňuje skutkové a právne závery rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý rozsudok bol odvolacím súdom potvrdený ako vecne správny. Dovolací súd nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu a prijaté skutkové závery nevykazujú známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov, či zrejmeho omylu. Iba takéto pochybenie by totiž predstavovalo porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Námietky dovolateľa majú skôr povahu nespokojnosti so samotným výsledkom predmetného sporu.

21. V prípade, ak súd nevykoná určitý, stranou sporu navrhnutý dôkaz, uvedený stav môže potom navodzovať aj možnú existenciu problematiky tzv. opomenutého dôkazu. Podľa doktríny opomenutých dôkazov je opomenutým predovšetkým taký dôkaz, ktorého vykonanie má pre rozhodnutie vo veci zásadný význam, avšak vo veci konajúci súd jeho vykonanie bez adekvátneho odôvodnenia nezrealizuje, prípadne jeho vykonanie opomenie bez akéhokoľvek odôvodnenia. V predmetnom spore však takýto stav nenastal (k tomu pozri aj bod 19. tohto rozhodnutia) aj preto, že okresný, aj krajský súd v dostatočnom rozsahu zdôvodnili svoje východiská i procesný postup v odôvodnení svojich rozsudkov o žalobe žalobcu vrátane odôvodnenia nevykonania žalobcom navrhnutého dôkazu (bod 9. odôvodnenia rozsudku krajského súdu a body 19. až 29. odôvodnenia rozsudku okresného súdu). Treba mať tiež na zreteli, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie na základe tých istých dôvodov, ktoré uvádzal už súd prvej inštancie, a s ktorými sa odvolací súd stotožnil.

22. Dovolací súd v súvislosti s predmetnou dovolacou argumentáciou zároveň uvádza, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu je jednotná v názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov (t. j. aj nevykonanie obhliadky) alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (pozri sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd SR, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

23. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pokiaľ žalobca nesúhlasí so závermi nižších súdov (ktoré namieta najmä cez prizmu tvrdenia o nevykonaní ním navrhnutého dôkazu), z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

24. So zreteľom na uvedené, dovolací súd uzavrel, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znemožnili žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP z obsahu spisu vrátane rozsudkov súdov nižšej inštancie nevyplýva, preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

25. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že priznal žalovanej voči neúspešnému žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.